

اعلامیه جهانی حقوق بشر

مصوب دهم دسمبر ۱۹۴۸

از جانب

مجمع عمومی سازمان ملل

مقدمه

«از آنجا که شناسایی حیثیت ذاتی کلیهٔ اعضای خانواده بشری و حقوق یکسان و انتقال ناپذیر آنان اساس آزادی و عدالت و صلح را در جهان تشکیل میدهد بشریت را به عصیان واداشته و ظور دنیایی که در آن افراد بشر در بیان و عقیده آزاد و از ترس و فقر فارغ باشند بعنوان بالاترین آمال بشر اعلام شده است ،از آنجا که اساساً حقوق انسانی را باید با اجرای قانون حمایت کرد تا بشر به عنوان آخرین علاج به قیام بر ضد ظلم و فشار مجبور نگردد ،از آنجا که اساساً لازم است توسعه روابط دوستانه بین ملل را مورد تشویق قرار داد ،باوی حقوق مرد و زن مجدداً در منشور اعلام کردهاند و تصمیم راسخ گرفتند که به پیشرفت اجتماعی کمک کنند و در محیط آزاد وضع زندگی بهتری بوجود آورند ،از آنجا که دول عضو متعهد شدهاند که احترام جهانی و رعایت واقعی حقوق بشر و آزادی‌های اساسی را با همکاری سازمان ملل متحد تأمین کنند ،از آنجا که حسن تفاهم مشترک نسبت به این حقوق و آزادی‌ها برای اجرای کامل این تعهد کمال اهمیت را دارد ،در تدریجی ملی و بین‌المللی، شناسایی و اجرای واقعی و حیاتی آنها چه در میان خود ملل عضو و چه در بین مردم کشورهای که در قلمرو آنها می‌باشند، تأمین گردد :

۱- افراد بشر آزاد به دنیا می‌آیند و از لحاظ حیثیت و حقوق با هم برابرند . همه دارای عقل و وجدان هستند و باید نسبت به یکدیگر با روح برادری رفتار کنند :

۲- دیگر و همچنین ملیت، وضع اجتماعی، ثروت، ولادت یا هر موقعیتی دیگر، از تمام حقوق و کلیهٔ آزادی‌هایی که در اعلامیه حاضر ذکر شده است، بهره‌مند گردد - ۲ کشور یا سرزمینی نباشد که شخص به آن تعلق دارد، خواه این کشور مستقل، تحت قیمومت یا غیر خودمختار بوده یا حاکمیت آن به شکلی محدود شده باشد - ۲ :

۳- هر کس حق زندگی، آزادی و امنیت شخصی دارد .

۴- ماده چهارم

۵- هیچکسی را نمیتوان در بردگی نگه داشت و دادوستد بردگان به هر شکلی که باشد، ممنوع است .

۶- ماده پنجم

۷- هیچکسی را نمیتوان زیر شکنجه، مجازات یا رفتاری قرار داد که ظالمانه، برخلاف انسانیت و شئون بشری یا اهانت‌آمیز باشد .

۸- ماده ششم

۹- هر کس حق دارد که شخصیت حقوقی او در همه جا بعنوان یک انسان در مقابل قانون شناخته شود .

۱۰- ماده هفتم

۱۱- مقابل هر تبعیضی که ناقض اعلامیه حاضر باشد و در برابر هر تحریکی که برای چنین تبعیضی به عمل آید، به گونه مساوی از حمایت قانون بهره‌مند شوند :

۱۲- هر فرد را مورد تجاوز قرار دهد و آن حقوق به وسیله قانون اساسی یا قانون دیگری برای او شناخته شده باشد، هر کس حق رجوع موثر به محاکم ملی صالحه دارد :

۱۳- هیچکسی نباید خودسرانه توقیف، حبس یا تبعیدی بشود .

۱۴- ماده دهم

۱۵- گاه مستقل و بی‌طرف، منصفانه و علناً رسیدگی شود و چنین دادگاهی درباره حقوق و الزامات او یا هر اتهام جزایی که به او توجه پیدا کرده باشد، تصمیم بگیرد :

۱۶- باشد، بی‌گناه شمرده خواهد شد، تا وقتی که در جریان یک دعوای عمومی که در آن کلیه تضمین‌های لازم برای دفاع او تأمین شده باشد، تقصیر او قانوناً محرز گردد .

۱۷- در موردی که تعقیب واقعاً مجتنی بر جرم عمومی و غیرسیاسی یا رفتارهایی مخالف با اصول و مقاصد ملل متحد باشد، نمیتوان از این حق استفاده نمود :

۱۸- هر کس حق دارد که در داخل هر کشوری آزادانه عبور و مرور کند و محل اقامت خود را انتخاب نماید .

۱۹- هر کس حق دارد از جمله کشور خود را ترک کند و یا به کشور خود باز گردد .

۲۰- ماده چهاردهم

۲۱- هر کس حق دارد در برابر تعقیب، شکنجه و آزار پناهمگاهی جستجو کند و در کشورهای دیگر پناه اختیاری نماید .

۲۲- در موردی که تعقیب واقعاً مجتنی بر جرم عمومی و غیرسیاسی یا رفتارهایی مخالف با اصول و مقاصد ملل متحد باشد، نمیتوان از این حق استفاده نمود :

۲۳- ماده پانزدهم

۲۴- هر کس حق دارد که دارای تابعیت نباشد .

هی‌چ‌کسی را نمی‌توان خودسرانه از تابعیت خود یا از حق تغیری تابعیت محروم کرد.

ماده شانزدهم:

مذهب با همدی‌گر ازدواج کنند و تشکیل خانواده دهند. در تمام مدت زناشویی و هنگام انحلال آن، زن و شوهر در کلیه امور مربوط به ازدواج، دارای حقوق مساوی استند. ازدواج باید با رضایت کامل و آزادانه زن و مرد واقع شود.

خانواده رکن طبّی‌عی و اساسی اجتماعی است و حق دارد از حمایت جامعه و دولت بهره‌مند شود.

ماده هفدهم:

هر شخص منفرداً یا بطور اجتماعی حق مالکیت دارد.

هی‌چ‌کس را نمی‌توان از حق مالکیت محروم نمود.

ماده هژدهم:

نیز شامل تعلیمات مذهبی و اجرای مراسم دینی می‌باشد. هر کس می‌تواند از این حقوق تنه‌ا یا همگانی با دیگران، به طور خصوصی یا بطور عمومی برخوردار باشد. ماده نوزدهم:

نست که از داشتن عقاید خود بیم و اضطرابی نداشته باشد و در کسب اطلاعات و افکار و در اخذ و انتشار آن به تمام وسایل ممکن و بدون ملاحظات مرزی آزاد باشد. ماده بیستم:

هر کس حق دارد آزادانه مجامع و جمعیت‌های مسالمت‌آمیز تشکیل دهد.

هی‌چ‌کس را نمی‌توان مجبور به شرکت در اجتماع کرد.

ماده بیست و یکم:

هر کس حق دارد در اداره امور عمومی کشور خود، خواه مستقیماً و یا خواه به وساطت نماینده‌گانی که آزادانه انتخاب شده باشند شرکت جوی.

هر کس حق دارد با تساوی شرایط، به مشاغل عمومی کشور خود نایل آید.

صداقت و بطور انواری صورت پذیرد. انتخابات باید عمومی و با رعایت مساوات باشد و با رأی پنهانی یا طریقه همانند آن انجام گیرد که آزادی رأی را تأمین نماید. ماده بیست و دوم:

لی و همکاری بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را که لازمه مقام و نمود آزادانه شخصیت او است با رعایت تشکیلات و منابع هر کشور به دست آورد. ماده بیست و سوم:

هر کس حق دارد کار کند، کار خود را آزادانه انتخاب نماید، شرایط منصفانه و رضایت بخشی برای کار خواستار باشد و در برابر بی‌کاری مورد حمایت قرار گیرد. همه حق دارند که بدون هیچ تبعیضی در مقابل کار مساوی، اجرت مساوی دریافت دارند.

و رضایت بخشی می‌شود که زندگی او و خانواده‌اش را موافق شیون انسانی تأمین کند و آن را در صورت لزوم با هر نوع وسایل دیگر حمایت اجتماعی تکمیل نماید. هر کس حق دارد که برای دفاع از منافع خود با دیگران اتحادیه تشکیل دهد و در اتحادیه‌ها نیز شرکت کند.

ماده بیست و چهارم:

هر کس حق استراحت، فراغت و تفریح دارد و به خصوص به محدودیت معقول ساعات کار و مرخصی‌های انواری مستحق اخذ حقوق است.

ماده بیست و پنجم:

اعضاء، بیوه شدن، پیری و یا در تمام موارد دیگری که به غلل خراج از ارده انسان وسایل امرار معاش از دست رفته باشد از شرایط آبروم‌دانه زندگی برخوردار شود کمک و مراقبت مخصوصی بهره‌مند شوند. کودکان (چه بر اثر ازدواج و چه بدون ازدواج بدن‌ا آمده باشند) حق دارند که همه از یک نوع حمایت اجتماعی برخوردار شوند. ماده بیست و ششم:

نی باشد. آموزش ابتدای اجباری است. آموزش حرفه‌ی باید در شرایط تساوی کامل به روی همه باز باشد، تا همه بنا به استعداد خود بتوانند از آن بهره‌مند گردند. فاهم، گذشت و احترام عقاید مخالف و دوستی بین تمام ملل و جمعیت‌های نژادی یا مذهبی و همچنین گسترش فعالیت‌های ملل متحد را در راه حفظ صلح تسهیل نماید. پدر و مادر در انتخاب نوع آموزش و پرورش فرزندان خود نسبت به دیگران اولویت دارند.

ماده بیست و هفتم:

هر کس حق دارد آزادانه در زندگی فرهنگی اجتماعی شرکت کند، از فنون و هنرها بهره‌مند گردد و در پیشرفت علمی و فواید آن سهیم باشد.

هر کس حق دارد از حمایت منافع معنوی و مادی آثار علمی، فرهنگی یا هنری خود برخوردار شود.

ماده بیست و هشتم:

ن حق دارد برقراری نظم را بخواهد که از لحاظ اجتماعی و بین‌المللی حقوق و آزادی‌های را که درین اعلامیه ذکر گردیده است تأمین کند و آن‌ها را به مورد عمل گذارد. ماده بیست و نهم:

هر کس در مقابل آن جامعه‌ی وظیفه دارد که رشد آزاد و کامل شخصیت او را میسر سازد.

شناسایی و مراعات حقوق و آزادی‌های دیگران و برای رعایت مقتضیات صلاح اخلاقی و نظم عمومی و رفاه همگانی در شرایط یک جامعه دموکراتیک وضع گردیده است. این حقوق و آزادی‌ها در هیچ موردی نمی‌تواند بر خلاف مقاصد و اصول ملل متحد اجرا گردد.

ماده سیام:

ن برای دولتی یا جمعیتی یا فردی باشد که بخ موجب آن بتواند هر یک از حقوق و آزادی‌های مندرج در این اعلامیه را از بین ببرد و یا در آن راه فعالیت بنماید.